

De Griezelige Geschiedenislessen van Graaf Grothaus

De Verschrikkelijke Sneeuwman

De hele klas zeurde verschrikkelijk als we weer eens les hadden van Graaf Grothaus, maar je moest toegeven dat hij spannend kon vertellen. Buiten was het snikheet, binnen kon je een eitje bakken op het glimmende voorhoofd van de Graaf. Maar zijn verhaal ging over sneeuw, ijs en barre kou. Je vergat bijna de warmte, tot je door het open raam wat kleuters hoorde, die verderop spatterden in een opblaasbadje. In het lokaal zelf was het stil. Niemand haalde het in zijn hoofd om te praten of te giechelen. Volgens de verhalen kon Graaf Grothuis zo gemeen straffen, dat complete gezinnen waren verhuisd om de nare herinnering aan zijn maatregelen uit te wissen. Niemand wist precies wat de Graaf kon doen - er gingen geruchten over een geheim kamertje achter het schoonmaakhok, helemaal volgestouwd met martelwerktuigen. Anderen zeiden dat dat onzin was; maar dat Graaf Grothaus je jarenlang kon treiteren met dode dieren in je tas, of levende rupsen tussen je boterham. Sommigen vertelden dat Graaf Grothaus contact had met geesten van overledenen, die hij op je af stuurde als je niet kon slapen. Hoe het ook zei, niemand kreeg ooit straf van de Graaf. Je keek wel uit.

“En in dit dorp met een paar honderd hardwerkende mensen, die dus nog na hun gewone werk moesten sneeuwruimen, het ijs in de waterput moesten wegbikken om bij hun drinkwater te kunnen, en het vuur aan moesten houden om de beren weg en wolven te houden - in dit dorp, woonde de man die de Verschrikkelijke Sneeuwman voor het eerst heeft gefotografeerd.”

De Graaf hield een oud boek omhoog. De zijkant van de bladzijden was goud en er zat een dikke kaft omheen, die wel van leer leek. Op de opengeslagen bladzijde was een foto te zien, zo groot als een verjaardagskaart. Hij was in zwart wit en leek nogal korrelig; maar je kon er gemakkelijk een gestalte in herkennen. Het kon een man in een bontjas zijn... maar

het hoofd had niets menselijks. Eerder het hoofd van een beest wat je nog nooit had gezien.

De man was een buitenbeentje in zijn dorp. Hij besteedde zijn geld niet aan vlees op zondag, chocola of sterke drank - hij spaarde alleen maar. Zijn geld verdiende hij met het repareren van ketels en pannen. Daar was hij een meester in, en het hele dorp was klant, hoewel de ketellapper meestal weinig zei en zich best wat vaker mocht wassen.

Hij spaarde door en door, jarenlang, tot hij genoeg had om naar de stad te reizen en daar zijn droom in vervulling te laten gaan. Hij kocht een fotocamera. Tegenwoordig heb je overal om je heen camera's, in ieder mobieltje zit er wel één, maar toen was een camera iets waar niemand wat van begreep. Het ding was net uitgevonden en ze werden nog met de hand gemaakt, één voor één. Ze waren zo groot als mijn tas hier."

Graaf Grothaus wees naar zijn boekentas. Niemand wist wat erin zat - hij droeg hem altijd mee, maar open maakte de Graaf hem nooit. Hij vertelde alles uit zijn hoofd. Graaf Grothaus wist zo ongelooflijk veel, dat hij nooit wat op behoefde te zoeken. Hij was natuurlijk al heel oud. Zelfs de oudste kinderen op school konden zich niet herinneren wanneer de Graaf met pensioen was gegaan en alleen nog kwam opdraven als hij in moest vallen. Wat zo ongeveer altijd was.

"De ketellapper verduisterde de woonkamer en hing een rode lamp op. De foto's werden in die tijd gemaakt op een stukje doorzichtige film. Als de foto gemaakt was, legde je de film in een badje met bepaalde chemicaliën. Daar mocht geen licht bijkomen, want dan werd de hele foto zwart. Alleen rood licht, dat kon wel. De film moest eerst worden ontwikkeld en dan afgedrukt. Het was een nauwkeurig werkje, maar de ketellapper was gewend om precies te werken. Hij bewaarde zijn foto's zorgvuldig, in een speciaal album. Niemand kwam kijken, maar dat vond de man niet erg. Hij had nooit veel vrienden gehad en hij had er ook geen behoefte aan.

Op een dag ging de ketellapper op pad met zijn camera en het statief. Er woedde een sneeuwstorm en de oude baas was nieuwsgierig of de camera iets van het natuurgeweld kon vastleggen. Hij nam een flitslamp mee, die op magnesium werkte. Lang had hij nagedacht of hij het wel aandurfde, want als de stormachtige wind de camera om zou gooien, zou de droom waar hij zijn leven voor gewerkt had, in diggelen vallen, aan duigen. Van zijn trotse bezit zou niets meer over zijn dan wat gruzelementen.”

Graaf Grothaus staarde voor zich uit, naar de achterwand van het lokaal, alsof er niemand aanwezig was. De Graaf gebruikte soms woorden waarvan je nog nooit gehoord had, maar je begreep altijd wat hij bedoelde. Misschien deed hij het expres. Misschien vond hij dat kinderen ook ouderwetse woorden moesten leren. Of had hij het helemaal niet door, dat niemand anders het over diggelen en duigen of gruzelementen had? De Graaf haalden rustig een zakdoek tevoorschijn, bekeek hem, depte het zweet van zijn voorhoofd en borg hem weer netjes op. Het leek wel of het steeds warmer werd in de klas.

“De sneeuwstorm was erger dan de ketellapper had verwacht. Hij zag geen hand voor ogen. Hij moest zijn ogen dichtknijpen tegen de ijskoude, snerpende wind. Hij dwong zich door zijn neus te ademen, zodat de lucht wat langer onderweg was en enigszins op temperatuur kon komen. Hij ploegde door de sneeuw het dorp uit, naar een hoger gelegen punt waar vandaan je ver kon kijken. Hij vorderde maar langzaam; het statief was zwaar en de tas met de camera groot en onhandig. Eindelijk besepte hij dat het onbegonnen werk was. Hij was niet meer jong en sterk, maar een oude ketellapper, versleten als de pannen die hij repareerde. Hij moest terug.”

Weer was de Graaf even stil. Je kon een speld horen vallen. Nieuwe zweetdruppeltjes op het hoofd van de Graaf lichtten op in de zon, maar de zakdoek bleef op zijn plaats.

“Toen hij zich had omgedraaid, hoorde hij het achter zich. Het was een gebrom, een reutel, geen woeste brul - zachter, onduidelijker. Toch wist de ketellapper onmiddellijk dat het geluid van een levend wezen kwam en niets te maken had met het huilen van de wind.

Angstaanjagend klonk het, anders dan hij ooit gehoord had. Bijna menselijk, maar primitief. Over zijn schouder keek de ketellapper waar het afschuwelijke geluid vandaan kwam. Ontwaarde hij iets? Hij opende zijn samengeknepen ogen zo ver het ging. Wat daar stond, als er iets stond, was geen mens. Het was veel groter. Maar het stond op twee benen. Geen korte poten, zoals een beer, maar benen. Dikke, maar ook lange benen. De ketellapper deed zijn ogen even dicht, zo lang als hij durfde, en opende ze weer. Hij moest zeker weten dat hij zich niets inbeelde. Het veel te grote... *monster* stond er nog, grommend, gorgelend, grauwelend. De ketellapper wilde het liefst vluchten, het statief en de camera achterlaten, wegrennen zo hard als zijn oude benen hem konden dragen door de versgevalen sneeuw."

Graaf Grothaus nam een klein dropje. Nog even en zijn tanden zouden van lichtgeel in donkerbruin veranderen. Misschien was dat het geheim van de tas. Misschien zat die tas tjokvol zwart-gouden blikjes met kleine harde dropjes.

"Maar de ketellapper rende niet weg. Langzaam, zonder zijn ogen van het grote beest - wás het een beest?- af te halen, klapte hij het statief uit. Hij zette zijn camera op het statief, waarbij hij een aantal tellen zijn ogen van de Sneeuwman -wás het een man?- af moest wenden. Tellen waarin zijn armzalige leven tot dan toe aan hem voorbij flitste. Snel maakte hij de magnesium flitslamp gereed. Nog nooit had hij buiten een foto gemaakt. Hij werkte snel en nog voor er een minuut voorbij was, drukte hij af terwijl hij precies tegelijk het licht liet flitsen. De Sneeuwman slaakte een onaardse kreet. Als bij toverslag verdween het monster. De ketellapper zou later precies de sporen kunnen beschrijven van de enorme voetstappen. Sporen van enorme voeten met maar drie tenen."

Graaf Grothaus liep naar het grote zwarte schoolbord. Het krijtje snerpte en piepte, terwijl hij langzaam een voetafdruk op het bord tekende met drie tenen. De meisjes moesten hun best doen niet te gillen van het geluid van het krijt op het schoolbord. Als je gilde op zo'n moment, kreeg je een hele, hele zware straf.

Pas toen de tekening af was vertelde de Graaf verder.

“Vanaf dat moment leek de ketellapper bezeten. Hij verwaarloosde zijn klanten, vooral als het sneeuwde. Hele dagen trok hij erop uit met zijn camera, om het monster nog eens te zien. De foto, die hij zo dapper gemaakt had, verscheen in de lokale Zwitserse krant. Het plaatje in dit boek is daar weer een afdruk van. De oorspronkelijke foto moet veel scherper zijn geweest, maar die is er niet meer.”

“Wetenschappelijke expedities zijn sinds die dag, tot in onze tijd, bezig geweest om het raadsel van de Verschrikkelijke Sneeuwman te ontrafelen. Maar laat ik eerst vertellen hoe het afliep met onze ketellapper annex fotograaf.”

Graaf Grothaus pulkte met een stokje tussen zijn tanden, die nu donkergeel waren. Hij probeerde wat drop los te porren. Pas toen hij tevreden was ging hij verder. Iedereen was gewend aan dit soort pauzes.

“De ketellapper bleef steeds vaker dagenlang in de bergen, met zijn camera en wat schamele proviand. Hij werd magerder en zijn ogen stonden steeds wilder. Tijdens een erg strenge winter bleef zijn winkel wekenlang dicht. Een groepje trouwe klanten besloot hem te gaan zoeken. Ze vonden hem, in stukken gescheurd, geronnen bloed fel afstekend tegen de hagelwitte sneeuw. Zijn camera lag er naast en was nog heel. Tot op de dag van vandaag is die te bewonderen in het oude huis van de ketellapper, dat nu een klein museum is. De expeditie nam het stijf bevroren lichaam mee en begroef het op het kerkhof. Het was duidelijk dat de oude baas gebeten was, in zijn buik en in zijn hals - maar dit kon ook na zijn dood zijn gebeurd, door een uitgehongerd dier op zoek naar voedsel.”

“Het was tientallen jaren later toen een nieuwsgierige wetenschapper het plan opvatte om in het gebied op zoek te gaan naar sporen van de Verschrikkelijke Sneeuwman, waar intussen de meest vreselijke verhalen over gingen. Hij stelde een kleine ploeg studenten

samen, en stond erop een jonge vrouw mee te nemen, die voor de mannen moest koken. Zij had maar één voorwaarde: dat haar enige zoon ook meekon. In die tijd konden mannen nog niet voor zichzelf zorgen, laat staan voor hun kinderen.”

Ik was zenuwachtig - vandaag was de dag van vertrek. Er was lang gesproken of het wel verantwoord was om zo'n jonge jongen als ik mee te nemen. Maar volgens de professor was de reis helemaal niet gevaarlijk en mijn moeder voelde zich geruster met mij erbij, dan dat ik alleen was met papa.

Geoefende paarden trokken ons diep de bergen in. Ik rook hoe zuiver de lucht hier was. Hoger en hoger gingen we, terwijl de professor nauwgezet bijhield waar we waren - hij keek meer op zijn kaart dan om zich heen. Zouden we oog in oog staan met de Sneeuwman, dan zouden we de professor moeten aanstoten - zeg, wilt u dit niet zien of blijft u op de kaart turen? Op het laatst moesten we te voet verder. De paden werden te smal voor de paarden. Het was koud, maar zonnig weer. Je kon ver kijken, als we langs een punt kwamen met uitzicht. Geen spoor van de zogenaamde Verschrikkelijke Sneeuwman.

Zou hij echt bestaan? Ik was geneigd het wel te geloven. Mijn moeder had een foto laten zien - en foto's liegen niet, had mijn vader gezegd.

Aan de andere kant - na de ketellapper had niemand meer een echt bewijs van de Verschrikkelijke Sneeuwman gevonden. Er waren een aantal mensen die beweerden het monster te hebben gezien, maar was dat bewijs? Ze beschreven hem allemaal net iets anders; volgens de een had hij oren als een herdershond, volgens de ander als een mens. Iemand had gezegd dat hij een vacht had, volgens weer iemand anders was hij zeer dicht behaard. Misschien waren het allemaal wel mensen met teveel fantasie. Dat had ik ook, zei mijn vader: teveel fantasie. Maar voorlopig was mijn vader aan het werk en beleefde ik het avontuur van mijn leven in de bergen, op zoek naar een monster.

We zagen de sporen op de tweede dag. De nacht was koud geweest en kort - ik was vroeg wakker geworden en had me een tijdje verveeld. Was ik maar een eind gaan wandelen! Want dan was ik het misschien wel geweest die de sporen het eerst gezien had. Nu was het de professor, die buiten zinnen raakte van vreugde. Je zou denken dat een professor altijd kalm was en bedaagd, maar dat was niet het geval: hij stond te springen en te gillen als een kind.

Het was natuurlijk ook geweldig. We vonden sporen zo groot als tennisrackets. Wie (of wát) de sporen gemaakt had, had inderdaad drie tenen.

“Hij loopt inderdaad op twee benen,” zei de professor toen hij uitgedanst was. “Wat een doorbraak, wat een doorbraak!”

Ik bekeek de sporen op gepaste afstand. Zometeen zou er gips in gegoten worden, want in de sneeuw zou er anders niets van bewaard blijven. Ik boog me voorover en tuurde naar de duidelijkste afdruk. Ik had nu de kans.

Toen zag ik het. Eerst dacht ik een seconde dat het gewoon een steentje was. Maar toen ik bukte om het op te rapen, zag ik dat het een stuk nagel was. Er vlak naast lag nog een stukje, veel kleiner. Dat zou van een mens kunnen zijn. Het eerste stuk was daar veel te groot voor. Ik stopte het kleine stukje in de zak van mijn broek en liep naar de professor met het grote stuk op mijn beide platte handen.

De minuten die volgden waren erg verwarrend. De professor leek nu wel echt gek geworden. De fotograaf, die bezig was geweest met de sporen, maakte nu alleen maar opnamen van de teennagel en van mij. Het duurde even voor iedereen weer ging doen wat hij moest doen: gipsafdrukken maken, aantekeningen bijhouden. Mijn moeder kwam naar me toe en omhelsde me. Ze was trots dat ik de nagel gevonden had.

“Dit is het bewijs,” zei ze, “je hebt het bewijs gevonden dat de Verschrikkelijke Sneeuwman echt bestaat. De wereld zal je dankbaar zijn.”

“De les is afgelopen, hoor!” De stem van Graaf Grothaus klonk gevaarlijk hard. De hele klas was leeg. Haastig kwam ik overeind, knikte naar de Graaf en verliet zo snel als ik kon het lokaal.

Op het plein voor de school voelde ik in mijn rechterzak. Daar zat een stukje nagel dat van een mens had kunnen zijn. Maar het niet was. Ik zou het na school verstoppen in mijn geheime kist. Daar zaten wel meer bijzondere dingen in. Zoals munten uit een schat,

verstopt door de vijand in de Tweede Wereldoorlog. Maar dat is weer een heel ander verhaal.